

Sygn. akt III AUa 403/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Salańska - Szumakowicz
Sędziowie:	SSA Michał Bober (spr.) SSO del. Alicja Podlewska
Protokolant:	Artur Lichota

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. w Gdańsku

sprawy B. Ł. i P. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o stwierdzenie nieważności decyzji

na skutek apelacji B. Ł. i P. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu

z dnia 14 grudnia 2011 r., sygn. akt IV U 1847/11

1. oddała apelację,

2. zasądza od B. Ł. i P. Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę po 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy B.i P.małżonkowie Ł.odwołali się od decyzji ZUS Oddział w T.z 14.04.2008r., odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 14.10.1994r.

Pozwany ZUS Oddział w T.w odpowiedzi na odwołanie wnosił o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił odwołanie opierając rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Decyzją z dnia 14.10.1994r. ZUS Oddział w G.na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z 25 listopada 1986r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jt.: Dz.U. Nr 25, poz. 137z 1989r.) i art. 40, 45 ustawy z 19 grudnia 1980r. o zobowiązaniach podatkowych (tj. z 1993r., Dz.U. Nr 108, poz. 486) oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 16 lutego

1989r. w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów o zobowiązaniach podatkowych na niektóre rodzaje świadczeń (Dz.U. Nr 6, poz. 40) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.stwierdził, że P. Ł.prowadzący Przedsiębiorstwo (...)w T.jako nabywca części majątku Kombinat Budowlanego jest odpowiedzialny za jego zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

P. Ł. nie wniósł w terminie odwołania od powyższej decyzji.

W dniu 22.09.1999r. B. i P. Ł. wystąpili do Centrali ZUS w W. o stwierdzenie nieważności decyzji z 14.10.1994r.

Centrala ZUS w W.pismem z 4.11.1999r. odmówiła merytorycznego rozpatrzenia wniosku z 22.09.1999r. wskazując, że właściwym do jego rozpoznania jest Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu. W tej sytuacji odwołujący wystąpili z wnioskiem do Sądu Okręgowego w Toruniu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który potraktował ten wniosek jako odwołanie od decyzji z 14.10.1994r. i postanowieniem z 9.11.2000r. odrzucił je jako złożone po terminie. Zażalenie odwołujących na to postanowienie Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił postanowieniem z 27.02.2001r., a kasacja od tego postanowienia została oddalona przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 28.05.2001r. (IIUKN 356/01).

Wówczas P. Ł.skierował wniosek z 15.11.2002r. o rozstrzygnięcie sporu do Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym, które postanowieniem z 25.02.2003r. (IIIKKO 18/02) oddaliło wniosek. Kolegium powołało się na treść dodanego - ustawą z 18.12.2002r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074) - z dniem 1.01.2003 r. przepisu art. 83a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Kolegium wskazało, że ewentualne stwierdzenie nieważności decyzji ostatecznej, od której nie wniesiono odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych następuje jedynie z urzędu. Jest to więc uregulowanie wyraźnie inne od treści art. 157 § 2 k.p.a. , który stanowi, że postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu. Jeśli zaś wnioskodawca nie ma prawa domagać się stwierdzenia nieważności kwestionowanej decyzji to odmowa rozpatrzenia tego żądania przez ZUS i przez sąd powszechny nie może być kwalifikowana jako negatywny spór kompetencyjny.

Pismami z 22.01.2008r. i 14.02.2008r. wnioskodawcy stosownie do art. 83 a ust.1 lub ust.2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych złożyli wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji z 14.10.1994r. jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa.

Zaskarżoną decyzją z 14.04.2008r. ZUS Oddział w T.odmówił wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 14.10.1994r. znak (...), wskazując, że stosownie do art. 83a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych decyzje Zakładu mogą być uchylane, zmieniane lub unieważniane tylko przez ZUS. Ustawodawca nie dopuścił więc możliwości złożenia przez stronę wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji.

Odwołanie B. i P. Ł. z dnia 21.05.2008r. od w/w decyzji wraz z odpowiedzią na odwołanie i aktami ubezpieczeniowymi zostało po raz pierwszy przekazane do Sądu Okręgowego w Toruniu w dniu 18.06.2008r.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt: VU 999/08. Postanowieniem z 11.08.2008r. Sąd Okręgowy w Toruniu na podstawie art. 464 § 1 kpc przekazał sprawę do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w T..

Na powyższe postanowienie Oddział wniósł zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, który postanowieniem z 22.12.2008r. zmienił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do rozpoznania Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej.

Decyzją z 6.11.2009r. Minister Pracy i Polityki Społecznej postanowił utrzymać w mocy decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z 14.04.2008r.

B. Ł.oraz P. Ł.wnieśli skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który wyrokiem z 12.08.2010r. (sygn. akt V SA/Wa 214/10) stwierdził nieważność decyzji Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 6.11.2009r. W treści uzasadnienia wyroku WSA w Warszawie zwrócił uwagę na zmianę przepisów,

w tym m.in. art. 66 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z powyższym Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, iż w dniu wydawania decyzji Minister Pracy i Polityki Społecznej nie był właściwy do rozpoznania sprawy i powinien przekazać sprawę do rozpoznania Prezesowi ZUS.

W tym stanie rzeczy Minister Pracy i Polityki Społecznej przekazał sprawę do rozpoznania Prezesowi ZUS.

Decyzją z dnia 20.01.2011 r. Prezes ZUS postanowił utrzymać w mocy decyzję ZUS z dnia 14.04.2008r. o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 14.10.1994r.

B.i P. Ł.wnieśli skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy. Wyrokiem z 11.05.2011r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w B. uchylił decyzję Prezesa ZUS z 20.01.2011r. i określił, że zaskarżona decyzja nie może być wykonana w całości.

W związku z tym, że wyrokiem z dnia 11.05.2011r. WSA w Bydgoszczy uchylił decyzję Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20.01.2011r. w dalszym ciągu pozostało do rozpoznania odwołanie B. Ł. i P. Ł. z 21.05.2008r. od decyzji ZUS z 14.04.2008r., odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 14.10.1994r.

Mając na względzie treść uchwały Sądu Najwyższego z 23.03.2011r. w sprawie I UZP 3/10, organ rentowy przekazał do Sądu Okręgowego w Toruniu odpowiedź na odwołanie wraz z aktami sprawy do rozpoznania. Sad Najwyższy w uchwale 7 sędziów z 23.03.2011r. sygn. akt I UZP 3/10, LEX 738185 (której nadana została moc zasady prawnej) stwierdził, że od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (organu rentowego) wydanej na podstawie art. 83 a ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w przedmiocie nieważności decyzji przysługuje odwołanie do właściwego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Uznając zasadność argumentów Sądu Najwyższego wyrażonych w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z 23.03.2011 r. (I UZP 3/10) odnośnie kognicji sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w zakresie odwołania od decyzji ZUS wydanej na podstawie art. 83 a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przedmiocie nieważności decyzji stwierdzić należy, że te same argumenty przemawiają za przyjęciem, iż także od decyzji ZUS w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania odwołania wnioskodawców od decyzji z 14.04.2008r. przytoczyć należy treść art. 83 a ust 1 i 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), który stanowi:

1. Prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.
2. Decyzje ostateczne zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach K.p.a. .

Użyte w cytowanym przepisie art. 83a ust.2 wyrażenie „na zasadach określonych w K.p.a. ” oznacza jedynie podstawy (przyczyny) weryfikacji decyzji administracyjnych, które w odniesieniu do „unieważnienia” dotyczą stwierdzenia nieważności decyzji dotkniętej szczególnie istotnymi wadami (art. 156 § 1 k.p.a.). Zakład może więc, z zachowaniem warunków określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 83a ust.2) „unieważnić” własną decyzję z przyczyn, o których mowa w art. 156 § 1 k.p.a. .

Stosownie do art. 156 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która:

- 1) wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości,

- 2) wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa,
- 3) dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej mną decyzją ostateczną,
- 4) została skierowana do osoby nie będącej stroną w sprawie,
- 5) była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały,
- 6) w razie jej wykonania wywołałaby czyn zagrożony karą,
- 7) zawiera wadę powodującą jej nieważność z mocy prawa.

Przepis art. 83 a ust.2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozwala na weryfikację w postępowaniu administracyjnym ostatecznych decyzji administracyjnych wyłącznie z urzędu i pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu powszechnego.

W takich sprawach nie ma więc zastosowania przepis art. 157 § 2 k.p.a. przewidujący wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji na żądanie strony lub z urzędu. Takie też stanowisko wyraziło Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym w postanowieniu z 25.02.2003r. (sygn. akt III KKO 18/02). Sąd w pełni to stanowisko podziela. Zaznaczyć należy, że ustawodawca tam gdzie postępowanie może być wszczęte na wniosek wyraźnie to zaznaczył. A zatem w przeciwieństwie do wznowienia postępowania, które może nastąpić zarówno na wniosek osoby zainteresowanej jak i z urzędu, ewentualne stwierdzenie nieważności decyzji ostatecznej, od której nie wniesiono odwołań do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, następuje jedynie z urzędu.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że B. i P. Ł. nie przysługiwało uprawnienie do złożenia wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji z 14.10.1994r.

Tam gdzie przepis ustawy wymaga działania organu z urzędu, organ administracyjny może potraktować wniosek strony o wszczęcie postępowania jako informację o wadach decyzji i wszcząć postanowieniem postępowanie z urzędu w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji.:

Skoro zatem B. i P. Ł. nie byli uprawnieni do złożenia wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji a organ rentowy nie znalazł podstaw do wszczęcia postępowania z urzędu, odwołanie nie było zasadne.

Zgodzić się należy z organem rentowym, że ocena merytoryczna podstaw nieważności decyzji mogłaby mieć miejsce jedynie po wszczęciu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji. Natomiast oceniając wniosek B. i P. Ł. jako informację o wadach decyzji 14.10.1994r. organ rentowy uznał, że zarzuty wobec tej decyzji nie kwalifikują się jako rażące naruszenie prawa.

Apelację od wyroku wywiedli wnioskodawcy zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

- 1) art. 328 § 2 kpc w związku art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych (jt.: Dz.U. z 2009 nr 205, poz. 1585 ze zm.) przez rozpoznanie sprawy w sytuacji, gdy droga sądowa była niedopuszczalna i tym samym oddalenie odwołania o stwierdzenie nieważności decyzji mimo wcześniejszego zbadania istnienia merytorycznych przesłanek;
- 2) art.328 §2 k.p.c. przez oddalenie odwołania w sytuacji, gdy było ono uzasadnione, gdyż decyzja z 14.10.1994r. dotknięta była wadą nieważności;
- 3) art. 233 w związku z art. 217 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz błędną ocenę materiału dowodowego wskutek nieuznania nieważności decyzji wymiarowej w sytuacji gdy nieważność ta była oczywista;

4) art. 66 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie sytuacji, gdy ten przepis w związku z art. 157 § 1,2 k.p.a. określa organ właściwy do stwierdzenia nieważności decyzji i strony mające tytuł do wszczęcia postępowania

W związku z powyższymi zarzutami skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie do ponownego rozpatrzenia do Sądu I instancji

Pozwany – w odpowiedzi na apelację – wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja, jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu.

Zarzuty apelacyjne są całkowicie chybione, zaś wskazanie w apelacji przepisów, które miałyby naruszyć Sąd I instancji poczynione zostało – jak się wydaje – dość przypadkowo. Tak też stosownie do treści art.328 §2 k.p.c. Uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd I instancji w sposób prawidłowy przedstawił przebieg postępowania zaś rozstrzygnięcie sprawy oparł na treści przepisu prawa materialnego jakim jest art.83a ust.1 i 2 a contrario ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz.1585 ze zm. – dalej s.u.s.)

Tymczasem wnioskodawcy zarzut naruszenia art.83a ustawy formułują wyłącznie w kontekście niedopuszczalności drogi sądowej. Zarzut ten pozostaje w sprzeczności z zarzutem podniesionym w kolejnym punkcie apelacji tj. zarzutem „oddalenia uzasadnionego odwołania”. Skoro bowiem wnioskodawcy postulują merytoryczne pozytywne rozpoznanie odwołania czyli orzeczenie o stwierdzeniu nieważności decyzji, to postulat ten pozostaje w sprzeczności z twierdzeniem o niedopuszczalności drogi sądowej.

Także pozostałe zarzuty apelacyjne nie trafiają w istotę rozstrzygnięcia. Skoro Sąd nie dokonywał oceny w przedmiocie ważności – nieważności decyzji z 1994r. i nie przeprowadzał w tym kierunku żadnych czynności dowodowych, to nie można skutecznie stawiać zarzutu „przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów oraz błędnej oceny materiału dowodowego”.

Istotę zarzutu naruszenia art.66 ust.4 s.u.s. (nawet w kontekście poszukiwanego związku ww. przepisu z art.157 k.p.a.) trudno jest zrozumieć jeśli się zważy, że stosownie do ww. przepisu w zakresie prowadzonej działalności, o której mowa w art. 68-71, Zakładowi przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej. To, że ZUS stosuje w swym postępowaniu administracyjnym przepisy K.p.a., to jest oczywiste albowiem jest organem administracji publicznej. Stosowanie tych przepisów odbywa się jednak odpowiednio a nie wprost, co wynika zarówno z art.123 s.u.s. jak również art.83 i nast. s.u.s. W tym też kontekście Sąd I instancji słusznie przywołał art.83a ust.2, który przewiduje dla stwierdzenia nieważności decyzji wyłącznie możliwość wdrożenia postępowania z urzędu, zaś stosowanie przepisów K.p.a. ogranicza wyłącznie do wymienionych w nim zasad – a więc przesłanek nieważności decyzji.

Pierwszorazowe postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 14.10.1994r. stwierdzającej, że P. Ł. jest odpowiedzialny za zobowiązania podmiotu w związku z nabyciem części jego majątku zostało zainicjowane przez oboje wnioskodawców w 1999r., przy czym ostatecznie odwołanie zostało prawomocnie odrzucone. W postępowaniu tym przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej w sprawie II UK 356/12 Sąd Najwyższy przeprowadził szereg istotnych rozważań, których zasadniczy zakres pozostał nadal aktualny pomimo wprowadzenia z dniem 1 stycznia 2003 r. przepisu art.83a s.u.s.

Kolejne postępowanie w tym samym przedmiocie zostało zainicjowane – co słusznie zauważył Sąd Okręgowy – w listopadzie 2002r., zaś postanowienie Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym zapadło 25.02.2003r. a więc już po zmianie przepisów s.u.s. i po wprowadzeniu doń art.83a. Na zmianę tą powołał się Sąd Najwyższy wskazując, że ewentualne stwierdzenie nieważności decyzji ostatecznej, od której nie wniesiono odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (w trybie art.83 a ust.2) następuje jedynie z urzędu, co wyłącza regulację z art.157 §2 k.p.a. Wyrażona w tym postanowieniu ocena, że wnioskodawca nie ma prawa domagać się stwierdzenia nieważności kwestionowanej decyzji w istocie zamyka drogę skutecznego rozpoznania wniosku w oparciu o art. 83a ust.2 s.u.s. W późniejszym okresie ustawodawca nie wprowadzał żadnych zmian w treści wskazanej normy.

Nie zmieniają tego faktu rozbieżności jakie pojawiły się w judykaturze w kwestii właściwości drogi postępowania (administracyjne czy sądowe) dla rozpoznania odwołania od decyzji ZUS wydanej na podstawie art.83a ust.2 s.u.s. Po zainicjowaniu niniejszego postępowania odwoławczego w materii tej na rzecz drogi postępowania administracyjnego wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku (postanowienie z dnia 22.12.1998r.) odwołując się do analogicznych poglądów orzeczniczych (w tym Sądu Okręgowego w Elblągu wyrażonego sprawie IVU 3328/07 postanowienie z dnia 27.02.2008r). Poglądy te korespondują ze stanowiskiem SSN Jolanty Strusińskiej-Żukowskiej wyrażonym w zdaniu odrębnym do uchwały Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie I UZP 3/10. Skutkiem przekazania sprawy na drogę postępowania administracyjnego było przeprowadzenie zbędnego w istocie postępowania zakończonych dwoma decyzjami (Ministra Pracy i Polityki Socjalnej oraz Prezesa ZUS) oraz dwoma wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i powrotem sprawy praktyczne do punktu wyjścia. W ramach tego postępowania odnotować należy wyłącznie stanowisko wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 12.08.2010r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w sprawie V SA/Wa 214/10, wyrażającego zbieżny pogląd zarówno z orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3.07.2008r. w sprawie II GSK 240/08 LEX nr 493540 jak też uzasadnieniem przywołanego postanowienia Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym w tożsamej sprawie wnioskodawców IIIKKO 18/02 sprowadzający się do stwierdzenia, że przepis art. 83a ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pozwala na weryfikację w postępowaniu administracyjnym ostatecznych decyzji administracyjnych wyłącznie z urzędu i pod warunkiem, że od takiej decyzji nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu powszechnego. Oznacza to, że w takich sprawach nie ma zastosowania przepis art. 157 § 2 k.p.a. przewidujący wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji na żądanie strony lub z urzędu. Wprawdzie wnioskodawcy w zadziwiający sposób odczytują treści zawarte w uzasadnieniach przywołanych orzeczeń, pomijając ich istotną wymowę i opacznie odczytując jako dające asumpt do skutecznego domagania się wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji, niemniej jednak rozważania te nie mają żadnych racjonalnych przesłanek.

Aktualnie – wobec jednoznacznego stanowiska wyrażonego w cytowanej przez Sąd Okręgowy uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie I UZP 3/10 o mocy zasady prawnej, określenie właściwego trybu postępowania nie budzi wątpliwości. Samo jednak przesądzenie sądowej drogi odwoławczej od decyzji wydanej w trybie art.83a ust.2 s.u.s. nie daje podstaw do zakwestionowania wielokrotnie prezentowanych w orzecznictwie różnych sądów – także na tle sprawy wnioskodawców, poglądów orzeczniczych wyłączających możliwość wdrożenia postępowania na podstawie art.83a ust.2 s.u.s. także na żądanie strony. Z powyższego wynika, że dopiero po ewentualnym wszczęciu przez organ rentowy z urzędu postępowania w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji i wydaniu w jego następstwie decyzji pozytywnej bądź negatywnej w przedmiocie stwierdzenia nieważności tej decyzji, otwiera się drogę do merytorycznej oceny przesłanek jakimi kierował się organ rentowy przy wydaniu decyzji.

Na kanwie przedmiotowej sprawy zwrócić należy uwagę na aspekt, który – jak się wydaje - umknął wnioskodawcom. Otóż przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy jest wniosek i treść wniosku zakreśla zakres rozpoznania. Z treści datowanego na 22.01.2008r. wniosku skarżącego wynika, że domaga się on wyłącznie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 14.10.1994r. jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa. Wniosek ten nie obejmował więc (pomimo wskazania w jego podstawie art.83a ust.1) żądania ponownego ustalenia prawa z powołaniem się na przedłożone po uprawomocnieniu się decyzji nowe dowody lub okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji a mające w ocenie

wnioskodawcy wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Wokół takich zaś nowych okoliczności, mających miejsce – jak wskazują skarżący po dokonaniu częściowej zapłaty za nabytą nieruchomość tj. po 22.07.1994r. i skutkujących sporem sądowym sfinalizowanym ugodą sądową w dniu 16 marca 2000r. krąży argumentacja wnioskodawców zawarta w piśmie z dnia 10.04.2012r. skierowanym do Sądu Apelacyjnego (k.56). Wnioskodawcy nie doprecyzowali jednak tej argumentacji ani też nie stawili się na rozprawę.

Mając więc na względzie, że decyzja odnosi się do wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji i w takim też zakresie została zakwestionowana oraz oceniona przez Sąd Okręgowy, a nadto wywód we wskazanym powyżej piśmie jest wysoce enigmatyczny, Sąd Apelacyjny nie mógł przyjąć tak zredagowanego żądania i przekazać go do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art.477¹⁰ §2 k.p.c.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny oddalił odwołanie stosownie do art.385 k.p.c. zasądzając od wnioskodawców na rzecz pozwanego kwoty po 120zł stosownie do art.108 §1, 98, 99 oraz §11 ust.2 i §12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) Sąd Apelacyjny miał przy tym na względzie §5 rozporządzenia oraz fakt, że sprawa o stwierdzenie nieważności decyzji organu rentowego jest nieokreślona w rozporządzeniu a jednocześnie najbliższa sprawie o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego tudzież sprawie z zakresu prawa pracy o ustalenie.